

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722
KARAR NO : 2018/1726

DAVACI : EGEÇEP (EGE ÇEVRE VE KÜLTÜR PLATFORMU)DERNEĞİ
VEKİLLERİ : AV. ARİF ALİ CANGI

858 Sok. No:9/705Paykoç İşhanı K:7/705 Konak/İZMİR
AV. HATİCE HANDE ATAY
1452 Sk. (Can Yücel Sk.) No:19 K:6 D:24 Alsancak Konak/İZMİR

DAVALI : ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI / ANKARA

VEKİLLERİ : HUKUK MÜŞAVİRİ DR. BAYRAM KESKİN -Aynı yerde-

MÜDAHİL : SOCAR POWER ENERJİ YATIRIMLARI A.Ş. (Davalı Yanında)

VEKİLLERİ : AV. BERİL PINAR TANDOĞAN

İran Caddesi Karum İş Merkezi B Blok No:373Kavaklıdere
Çankaya/ANKARA

AV. FATİH YİĞİT

Socar & Turcas Enerji A.Ş.Eski Büyükdere Cad. No:231 Socar
Bosphours Plaza Maslak Şişli/İSTANBUL

DAVANIN ÖZETİ : İzmir İli Aliağa İlçesinde Socar Power Enerji Yatırımları A.Ş. tarafından gerçekleştirilmesi planlanan "Socar Power Termik Santrali Entegre Projesi" ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün10.07.2013 tarih ve 3080 sayılı yazısı ile verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının; planlanan sahanın tamamının orman sayılan alanlar içerisinde yer aldığı, halihazırda sahanın üzerinin çalı formunda bitkiler ile kaplı olduğu, sahanın zemininin jeolojik yönden sakıncalı olduğu, tesisin işleyişi sırasında denizden alınacak ve tekrar denize deşarj edilecek suyun deniz ve deniz canlıları üzerinde olumsuz etkileri olacağı, denizel ortamın flora ve faunası üzerinde kaçınılmaz bir şekilde yıkıcı etkisinin olacağı, etkinin anlık değil sürekli olması nedeniyle suyun sıcaklığının daha yüksek düzeylerde artacağı, denizdeki canlı yaşamını besin zincirinin kopması nedeniyle yok edeceği, güney denizlerden yeni canlı türlerinin örneğin katil yosunların gelmesine neden olacağı, kömür ve petrokok yakılması sonucu oluşacak kül dağından toprağa, çevreye kadmiyum, civa, kurşun, arsenik vb ağır metaller yayılarak ortamı kirleteceği, kül depolarında oluşan radon gazının havaya ulaşacağı, bu küllerin üzerinin toprakla örtülse dahi toprağın gözeneklerinden geçen radon gazının havaya ulaşacağı, radon gazının 3.8 günlük süre içerisinde polonyuma ve aktif kurşuna dönüşebileceği, bu nedenle kül yığınlarının çevreye radyoaktivite yayacağı, kül ve alçıtaşının hammadde olarak fabrikalara verileceğinin gerçeği yansıtmadığı, çimento fabrikalarında kullanılan kül miktarının sadece %15 olduğu, yanma sonucu yılda 34.6000 ton kükürt ortaya çıkacağı, uçucu külleri tutmak için bacalara takılan filtrelerin çoğu kez yetersiz kaldığı ve atmosferi kirlettiği, aşırı çevre sorunlarına neden olduğundan tercih edilmemesi gerektiği, ortaya çıkacak kükürtdioksit ve azotoksit gazlarının asit yağmurlarının oluşumunda birinci derecede etkili olduğu, ortaya çıkan karbondioksit gazının sera etkisine neden olacağı, küresel ısınmanın dünyayı yok oluşa doğru götürürken kömürün yakılması ile elektrik elde etmede ısrar etmenin akıl dışı bir kâr hırsının ürünü olduğu, Türkiye'nin güneş, rüzgar ,jeotermal, küçük hidroelektrik gibi yenilenebilir kaynaklar açısından zengin olmasına karşın fosil yakıt bağımlılığını daha da artıracak kirli ve tehlikeli enerji tesislerinin yapıldığı, Aliağa ve özellikle de Horozgediği, Çakmaklı, Kozbeyli yöresi kanserli hasta oranının Türkiye ortalamasının çok üzerinde olduğu, yöredeki kirliliğinin aşırı boyutlarda olmasının bunun başlıca sebebi olduğu,

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722
KARAR NO : 2018/1726

yöredeki hava kirliliğinin İzmir'e yakınlığı ve hakim rüzgarlar sebebiyle İzmir kentinin havasını da olumsuz yönde etkilediği, kurulması planlanan termik santraller sebebiyle etkilenmenin katlanarak artacağı ve çok daha fazla insanın hastalık riskiyle karşı karşıya kalacağı, raporda her ne kadar filtre uygulanacağı söylene de mevcut uygulamada demirçelik fabrikalarında filtre denetiminin yeteri kadar yapılmadığı, özellikle mesai saatleri dışındaki filtrelerin kapatılarak kirliliğin aşırı derecede arttığının bilinen bir gerçek olduğu, Ege Üniversitesi Çevre Araştırma Merkezi ile Stutgard Üniversitesinin ortak yaptığı bir araştırmaya göre İzmir'deki hava kirliliğinin temel nedeninin Aliğa yöresi olduğunu açıkça gösterdiği, halk sağlığı açısından bu yörenin hızla iyileştirilmesi yerine tam tersi kirleticilerin artırılmasını açıklamanın mümkün olmadığı, Çakmaklı Köyü-Gencelli sınırları içerisinde yapımı planlanan termik santral projesinin Danıştay kararları ile iptal edildiği, termik santrallerin yalnızca Aliğa için değil, İzmir Kenti ve Kuzey Ege Kıyıları ve hatta bölgenin tamamı için büyük çevresel felaketler yaratacağından Anayasa'nın 17/1. maddesinin ihlal edileceği, ulusal ve uluslararası mevzuat bakımından uygun olmadığı, 26/4/2013 tarihili halkın katılım toplantısının yöre halkının termik santral istememesi nedeniyle gerçekleştirilemediği, gerek Bakanlık yetkilileri gerekse proje karşıtı yurttaşlarca tutulan tutanaklarda toplantının halkın tepkisi nedeniyle gerçekleştirilemediğinin ifade edildiği, diğer tesis ve projelerin mevcut olması nedeniyle kümülatif etkinin hesaplanmadığı, kamu yararına, Çevre Kanunu'nun 10. maddesine, Anayasa'nın 90. maddesi ışığı altında uluslararası çevre koruma sözleşmelerine, hukuka aykırı olduğu iddialarıyla iptaline karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Dava dilekçesinde davacı tarafın menfaat bağına somut biçimde ispatlayamadığı ve bu nedenle dava açma ehliyetinin bulunmadığı, projenin hazırlanması sırasında ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinden geniş katılımlı inceleme değerlendirme komiyonu oluşturulduğu, projenin çevresel etkilerinin detaylı bir biçimde araştırıldığı, ÇED süreci ve yürütülen tüm işlemlerin usule, mevzuata ve hukuka uygun olarak gerçekleştirildiği, petrokokun çok yüksek kaloriye sahip ekonomik bir yakıt olarak gelişmiş ülkelerde termik santrallerde tüm çevresel limitlere sadık kalınarak yaygın bir biçimde yakıt olarak tercih edildiği, günümüzdeki mevcut yanma ve atık gaz arıtma teknolojileri sayesinde çevreye zarar vermeden rahatlıkla kullanılabilir hale geldiğinin ÇED raporunda yer aldığı, enerji üretiminde petrokok kullanımı ile ilgili herhangi bir yasaklamanın ülkemiz mevzuatında bulunmadığı, ÇED raporunun ekler bölümünde detaylı kümülatif degerlendirmelerin yapıldığı, soğutma amacıyla alınan suyun denizden alındıktan sonra hiçbir işlem görmeyeceği bu nedenle tuzluluk oranının değişmeyeceği, soğutma suyu deşarj ile karıştırılarak denize deşarj edileceği, dolayısı ile soğutma suyu, deniz sıcaklıkları artışı ve denizel flora-fauna açısından olumsuz bir durumun bulunmadığı, raporda jeolojik alana ilişkin olarak yeterli açıklamaların yer aldığı, işletme sırasında ortaya çıkacak uçucu kül ve alçıtasının ekonomik değeri olduğundan piyasaya satışının planlandığı, ancak satışın gerçekleştirilmediği en kötü durum gözönüne alındığında depolama alanlarının 14 yıl süre ile kullanılabilceği, baca küllerini oluşturan toplam külün %85'i olan kısmın çimento fabrikasında kullanılabilir nitelikte olduğu, hava kalitesi ile ilgili detaylı çalışmaların raporda yer aldığı, bilimsel kuruluşlardan uygun görüşlerin bulunduğu, işlemin bilimsel verilere dayanan, mevzuat doğrultusunda ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar da dikkate alınarak usule uygun olarak hazırlanan ÇED raporu esas alınarak tesis edildiği ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL DİLEKÇESİNİN ÖZETİ: Davacı tarafça iddialarını ispata yarayacak hiçbir belgenin sunulmadığı, iddiaların soyut olduğu, iddia aşamasında kaldığı, davacı tarafından ÇED olumlu

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

kararına giden süreçte hiçbir katkı veya itirazı bulunmadığı, görüş ve önerilerini bildirmediği, bu durumun davacının güncel ve şahsi menfaat bağını etkilediği, menfaat ilişkisinin dernekler tarafından hazırlanan dernek tüzüğüne göre kurulmasının mümkün olmadığı, davacı derneğin kamu yararına çalışan dernek statüsünün bulunmadığı, davayı açmak için dernek genel kurulunda karar alınmadığı ve yönetim kurulu tarafından yetkilendirme yapılmadığı, davayı açmakta ehliyetinin bulunmadığı, işlem sürecinde çok yönlü ve detaylı bilimsel, teknik, sosyolojik ve ekonomik araştırma ve çalışmaların yapıldığı, projede çevresel mevcut durum ile projenin faaliyete geçmesinden sonra ve işletmenin ömrünü tamamladıktan sonra dahi her bir aşamanın çevresel etkileri gözetilmek suretiyle inceleme ve karar alma sürecinin işletildiği, projenin kamu yararı ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde planlandığı, sonucu itibarıyla kamu yatırımı olan ve Petkim Yarımadası'nda konumlandırılmış bir proje olduğu, projenin yer aldığı alanın özellik arz eden yatırımlarla birlikte tümüyle sanayi faaliyetlerine özgülenmiş bir bölgede yer aldığı, özel proje alanı olarak belirlenmiş alanda yer aldığı, Petkim yarımadasının endüstri parkı / kümeleme alanı olarak tasarlanmış olmasının yatırımların iç içe geçmişliği ile yaratılan değeri de daha da arttırmakta olduğu, bu durumun İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından da kabul edildiği, alanın nitelikli ağaçların ve ağaçlandırmanın olmadığı makilik bir alan olduğu hassasiyet gösteren bir alan tespit edilemediği, projenin inşaat ve işletme aşamasına geçmesi gereğince de başkaca izin ve onaylar ve bunlarla sınırlı olmaksızın denetimler yoğun ve sıkı takibe konu idari kolluk denetimi söz konusu olduğu, kullanılacak soğutma suyunun deşarj edildiği anda soğuk su ile soğumaya başlayacağı yakın alanda sadece ve en fazla 0,5 derecelik artışa sebep olacağı ve uzak alan seyrelmesine başlayacağı, ısı modellemesi sonucuna göre çok kısa bir mesafede elde edilecek olan 0,5 ve 0,1 derecelik lokal artışların katil yosunların yayılım göstermesi için yeterli olmadığı, çıkacak külün Ege Bölgesinde faaliyet gösteren çimento fabrikalarının kül ihtiyacının ancak %12,5 oranındaki bölümünü karşıladığı, bu nedenle çıkacak külün rahatlıkla çimento fabrikalarına satılabileceği, küldeki radyasyon içeriği topraktaki doğal radyasyon seviyesi ile sınırlı olacağından olumsuz bir etki yaratmayacağı, ayrıca depolama alanında sürekli ölçümler yapılarak mevzuatta belirlenen sınır değerlere uyulacağı, ithal kömür kullanılması nedeniyle hem kalorifik değerinin yüksek olması hem de kükürt oranının düşük olması nedeniyle tercih edilen ithal kömür ile ihtiyaç duyulan ısı enerjisi daha az miktarda kullanılarak sağlanacağı, ithal kömürün kül ve kükürt ve ısı bakımından oldukça büyük avantajlara sahip olduğu, hava kalitesinin korunması yönünde proje kapsamında planlanan toz tutma sistemi, baca gazı desülfürizasyon sistemi ve baca gazında azot oksitlerin tutulması için kullanılacak olan baca gazı azot oksit giderme sistemi kullanılacağı,ÇED raporu içerisinde uyulması taahhüt edilen kıstaslardan en önemlilerinden birisinin tesisin kurulu bulunduğu bölgedeki hava kirleticilerinin hava kalitesi sınırını aşması durumunda tesis sahibi işleticisi tarafından Valilikçe hazırlanan eylem planlarına uyulması gerektiği olduğu, bu kapsamda gerekirse yük düşümüne gidilmesi dahil olmak üzere tüm önlemlerin alınacağı, elde edilen sayısal verilere göre projenin yerel veya bölgesel iklim üzerinde önemli ve anlamlı etkisinin olmayacağı, bilimsel olarak depremsellik ile ilgili çalışmalar yapıldığı, Tüpraş ve Petkim'e komşu olarak yapılması planlanan tesis ile ilgili ihtiyaç duyulan tüm tasarım parametreler uygun tasarımların yapılması için belirlendiği, bölgenin sismik risk analizlerine göre deprem riski taşınmasının o bölgede hiçbir sanayi tesisinin yapılamayacağı anlamına gelmeyeceği, projelendirmenin deprem riskleri dikkate alınarak yapıldığı takdirde her yerde yapı inşa edilebileceğinin bilimsel bir gerçek olduğu, uluslararası sözleşmelere aykırı bir durum bulunmadığı gerekçeleriyle davanın reddi talep edilmektedir.

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722
KARAR NO : 2018/1726

TÜRKMİLLETİADINA

Karar veren İzmir 3. İdare Mahkemesi'nce, Mahkememizin 17/03/2016 tarih ve E: 2013/1650, K:2016/360 sayılı davanın reddine dair kararının Danıştay Ondördüncü Dairesi'nin 27/12/2016 tarih ve E:2016/5302, K:2016/7976 sayılı kararı ile bozulması üzerine, dava dosyası yeniden incelenmek suretiyle işingereği görüşüldü:

Dava; İzmir İli, Aliğa İlçesinde yapımı planlanan "Socar Power Termik Santrali Entegre Projesi 672MWe/1589MWt (Endüstriyel Atık (Kül) Depolama Alanı ve Kıyı Yapısı Dahil)" ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünce verilen 10/07/2013 günlü, 3080 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının iptali istemiyle açılmış açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanununun **2. maddesinde**; çevresel etki değerlendirmesi, gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar olarak tanımlanmış, **9. maddesinin (b) bendinde**; Ülke fizikî mekânında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçların karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar plânlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni plânlarının Bakanlıkça yapılacağı, yaptırılacağı ve onaylanacağı, **10. maddesinde**; "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükümlerine yer verilmiştir.

17/07/2008 günlü, 26939 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin **4. maddesinde**; çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararı; Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun saptanması üzerine gerçekleşmesinde sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı olarak tanımlanmış, **6. maddesinde**; "(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek ve tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeler için; Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu, Seçme Eleme Kriterlerine tabi projeler için proje tanıtım dosyası hazırlamak, ilgili makamlara sunmak ve projelerini verilen karara göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler. (2) Kamu kurum ve kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722
KARAR NO : 2018/1726

görüŖü vermekle yükümlüdürler.(3) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelere hiç bir teŖvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez." düzenlemelerine, **Yönetmeliğinin Ek III. maddesinde;** "Proje Tanıtım Genel Formatı düzenlenmiŖ; Bölüm I Projenin tanımı ve gayesi;Bölüm II Proje için seçilen yerin konumu, Bölüm III: Proje yeri ve etki alanının mevcut çevresel özellikleri; önerilen proje nedeniyle kirlenmesi muhtemel olan çevrenin; nüfus, fauna, flora, jeolojik ve hidrolojik özellikler v.d. ve bu faktörlerin birbiri arasındaki ilişkileri de içerecek şekilde açıklanması, Bölüm IV Projenin önemli çevresel etkileri ve alınacak önlemler; proje için kullanılacak alan ve doğal kaynakların kullanımının olası etkilerinin tanıtımı, kirleticilerin miktarı, yatırımın çevreye olan etkilerinin değerlendirilmesinde kullanılacak tahmin yöntemlerinin genel tanıtımı, çevreye olabilecek olumsuz etkilerin azaltılması için alınması düşünölen önlemlerin tanıtımı" şeklinde düzenlemelere yer verilmiŖtir.

Yukarıda yer verilen hükümler uyarınca; çevresel etki değerlendirmesi ile,gerçekleŖtirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlendiği, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin irdelendiği, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin değerlendirildiği, ayrıca projelerin uygulanmasının izlendiği ve kontrolünde sürdürölecek çalışmaların tespit edildiği bir süreç öngörölmüş olup, Yönetmelik kapsamında yer alan bir faaliyet nedeniyle hazırlanacak ÇED raporunda özel format uyarınca, projenin gerçekteleŖtirileceęi yer ile alternatif alanlar belirlenerek projenin hizmet amacı, önem ve gerekliliği kapsamında yerin ve etki alanının çevresel özellikleri, çevresel etkiler ve alınacak önlemlerin tartıŖılması esastır ve ÇED sürecinde verilen kararların iptali istemiyle açılacak davalarda, projenin çevresel etkilerinin yukarıda belirtilen Yönetmeliğinin Ek III. maddesindeki unsurlar yönünden bir bütün olarak irdelenmesi gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; İzmir İli Aliağa İlçesinde Socar Power Enerji Yatırımları A.Ŗ. tarafından gerçekteleŖtirilmesi planlanan "Socar Power Termik Santrali Entegre Projesi" ile ilgili olarak Çevre ve Ŗehircilik Bakanlığı ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün 10.07.2013 tarih ve 3080 sayılı yazısı ile verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının iptali istemiyle görölmekte olan davanın açıldığı anlaŖılmaktadır.

Mahkememizin 17/03/2016 tarih ve E: 2013/1650, K:2016/360 sayılı davanın reddine iliŖkin kararının; hükme esas alınan bilirkiŖi raporunda, bilirkiŖilerce, uzmanlık alanlarının dıŖında olan, tasarım modellemelerinde kullanılması gereken meteoroloji istasyonu verileri, denizden su alma ve bu suyun deŖarji sonrasında oluşacak sıcaklık artışının deniz canlıları yaşamı üzerinde etkisi, ÇED raporunda yer alan Jeolojik-Jeoteknik Zemin Etüt Raporu ve Deprem Risk Analiz Raporunun yeterliliği konularında değerlendirmelerde bulunulduğu, diğer yandan raporda, nihai ÇED raporundaki flora-fauna çalışmalarının irdelenmediği, projenin denize ve duyarlı yörelere, tarım ve orman alanlarına, su kaynaklarına ve proje alanının yakınında bulunduğu ileri sürölen Arkeolojik Sit Alanına etkilerinin ve alınacak önlemlerin yeterliliğinin değerlendirilmediği, bu haliyle hükme esas alınabilecek nitelikte olmadığı gerekçesiyle bozulmasına dair DanıŖtay Ondördüncü Dairesi'nin 27/12/2016 tarih ve E:2016/5302, K:2016/7976 sayılı kararı gereğince; dava konusu ÇED Olumlu kararına konu faaliyetin, alanın niteliğine, tarım alanları, su kaynakları, denize ve duyarlı yörelere etkisi ile nihai ÇED raporunun ve alınacak önlemlerin teknik ve bilimsel açıdan yeterliliğinin tespiti amacıyla üniversitelerin ilgili bölümlerinden seçilen biyolog-flora uzmanı, biyolog fauna uzmanı,

T.C.
İZMİR

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

çevre mühendisi, kimya mühendisi, meteoroloji mühendisi, jeolojimühendisi, arkeolog, biyolog-hidrobiyoloji uzmanı, orman mühendisi, makina mühendisi ve ziraat mühendisinden oluşturulanonbir kişilik bilirkişi heyetinin katılımı ile 13.04.2018 tarihinde icra edilenkeşif ve bilirkişi incelemesisonucunda bilirkişi heyetince düzenlenen ve Mahkememiz kayıtlarına 20.09.2018 tarihinde girenbilirkişi raporunda özetle; **Dava Konusunun ArkeolojikYöndenDeğerlendirilmesi Sonucunda;** dava konusu proje alanında rastlanan bu denizsel yerleşim örneğinin bize Eskiçağ ve Ortaçağ'da Aliğa İlçesi'nin (Eskiçağ'da Güney Aiolia'nın) ticari yaşantısındaki faaliyetleri, sosyo-ekonomik yerleşim düzenini ve yaşam koşullarını göstermesi açısından oldukça önemli veriler sunduğu, bu bağlamda proje alanındaki taşınmaz ve taşınabilir arkeolojik kültür varlıklarının bilimsel açıdan korunması gereken öğelerden olduğu, dava konusu 1796 Parsel'deki arkeolojik verilerle ilgili olarak şu ana değin hiçbir bilimsel yüzey araştırması, kazı ve yayın yapılmamış olup, dava konusu alan bilim dünyası tarafından tanınmadığı,söz konusu alanda ileriki yıllarda yapılacak bilimsel araştırmalar ve kazılar yoluyla yeni kültür varlıkları ve kalıntıları bulma olasılığının oldukça yüksek olduğu,Arkeolojik olarak şu ana değin herhangi bilimsel bir yüzey araştırması ya da kazı yapılmayan bu alanın korunmasının söz konusu bu verilerin ileriki nesillere aktarılabilmesi açısından şart olduğu,İzmir İli, Aliğa İlçesi, Arapçiftliği Mevkii, Tapu'nun 1796 Parseli'ndeki dava konusu proje alanının üzerinde korunması gerekli kültür varlıklaritespit edildiği, buna istinaden, söz konusu parselinbir kısmının İzmir 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Korumaca "I. (Birinci) Derece Arkeolojik Sit" olarak tescillendiği, Antik Dönem ören yerlerinin, yerleşim ve kalıntıları sadece tespit edildikleri alanlarda değil, çevresinde de yayılım gösterdiği, bunlara göre,1796 Parsel'deki dava konusu proje alanında İzmir 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun izni alınmadan hiçbir inşa-î ve fizikî müdahalede bulunulmaması gerektiği görüş ve kanaatine varıldığı, kurulması planlanan tesis için hazırlanan ÇED raporunun arkeolojik açıdan uygun bulunmadığı, **Dava Konusunun Tarımsal Faaliyet ve Toprak Kirliliği Yönünden Değerlendirilmesi Sonucunda;** Toprak derinliğinin sığılığına bağlı olarak ağaç formundaki derin kök yapısına sahip doğal ve kültürel ağaçların proje alanı ve çevresinde yetişmesinin mümkün olmadığı, arazi keşfi sırasında bu durumun açıkça görüldüğü, alanın tümünün orman arazisi olması nedeniyle alanda tarımsal kullanımın olmadığı görüldüğü, bu nedenle projenin gerçekleştirilmesi ile proje alanı ve yakın çevresinde zaten bulunmayan tarımsal yapının zarar görmesinin mümkün olmadığı kanaatine varıldığı, sonuç olarak proje alanının ve tüm çevresinin orman arazisi olması, tarımsal kullanımın alanda hiç olmayışı, en yakın tarım alanlarının proje alanına kuş uçuşu 7-8 km uzaklıkta olması nedeniyle yapılması planlanan "Socar Power Termik Santrali Entegre Projesi, Endüstriyel Atık (Kül) Depolama Alanı Ve Kıyı Yapısı" ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nce 10/07/2013 gün ve 3080 sayılı no ile verilen Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) olumlu kararının tarımsal açıdan uygun ve yeterli olduğu kanaatine ulaşıldığı, **Dava Konusunun Makine Teçhizat Yönünden Değerlendirmesi Sonucunda;** davaya konu olan yerde de ilgili santralin kurulması ve başarı ile çalıştırılmasının mümkün olduğu, ancak, kurulacak santralin çevreye olumsuz etkilerinin önlenmesi gerektiği, bunun için de, daha tesis henüz proje safhasındayken işe başlamak üzere yapılacak her şeyin, en az bir çevre, bir jeoloji, bir orman, bir ziraat, bir deniz bilimleri, bir kimya ve bir makine mühendisinden oluşacak, bağımsız bir izleme komisyonunun kurulması ve bu komisyonun tesisin kuruluşundan itibaren, tesiste kullanılacak malzemelerin kontrolü dahil, tesisin tüm faydalı ömrü süresince ve ömrü sonunda tesisin yok edilmesi süreçlerinde tesisi izleyerek tesisle ilgili sürekli rapor hazırlaması gerektiği, kurulması planlanan tesis için

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

hazırlanan ÇED raporunun makine teçhizat yönünden uygun olarak değerlendirildiği, **Dava Konusunun YerSeçimi ve Jeolojik Yönden Değerlendirilmesi Sonucunda;** dava konusu alanda 1-Santral alanı,2-Kül depolama alanı ve 3-Rıhtım alanı deniz dibi olmak üzere 3 alanda 1/1000 ölçekli kapsamlı zemin ve jeolojik jeoteknik etütler yapılarak çok sayıda deney ve hesaplama yapıldığı, bununla birlikte yapılan bu kapsamlı etütlerin birbiriyle ilişkilendirilmeksizin bazı farklı ve çelişkili sonuçlar içerdiği, genel olarak jeolojik birim adlamalarının ÇED raporunun 53. sayfasında kaynak olarak MTA, 1998 olarak verilen stratigrafik sütun kesit ve ÇED raporu EK-7, sayfa 2'deki 1/25.000 ölçekli jeoloji haritasında belirtildiği şekilde yapıldığı, bu haritada jeolojik birimler yukarıda Şekil 4.3' de açıklandığı gibi ve çok sayıda eskiden oluşmuş olan faylar (kırmızı renkle) belirtilmekle birlikte sahanın güneybatısından geçen ve Türkiye Diri Fay haritasında belirtilen aktif fay (Yeni Foça Fayı) belirtilmediği, bu faya ilişkin ayrıntılı zemin, jeolojik jeoteknik haritalarda da hiçbir değinme bulunmadığı, bununla birlikte ÇED raporunun 100. Sayfasında verilen Türkiye Diri Fay haritasında proje alanı ve yakın çevresinde yer alan diri faylardan (Yenifoça fayı, Menemen fay zonu ve Güzelhisar fayları) biri olarak Yenifoça Fayı adıyla aşağıdaki şekilde anlatıldığı, Proje alanının hemen batısında yer alan bu fayın Yenifoça doğusunda Nemrut Limanı ile güneydeki Gerenköy arasında K-G genel doğrultusunda uzanan bir fay olduğu, Nemrut limanını doğusunda dik yarlar oluşturan KB-GD uzanımlı kıyı olasılıkla bu fayın kuzey devamlılığını yansıttığı, bu bölümü ile birlikte değerlendirildiğinde fayın toplam uzunluğunun 20 km'ye yaklaştığı, denizaltı verilerinin Nemrut körfezi açıklarında Kuvaterner çökellerini kesen bir fayın varlığını gösterdiği, ancak bu iki fayın biri biriyle olan geometrik ilişkisi hakkında bir şey söylenemediği, fayın karadaki bölümü Neojen yaşlı volkanitler içerisinde izlendiği, bu kesiminde fayın çizgisel gidişli olduğu, fay zonu üzerine çizgisel vadiler yerleştiği, Yenifoça fayı sol yönlü doğrultu atımlı olduğu, kısaca deprem ve tektonik bölümünde belirtilen diri fayın jeolojik, jeofizik ve jeoteknik anlatımlarda hiç ilişkilendirilmediği, yapılan hesaplamalar ve mühendislik değerlendirmelerinin bu yörede aktif fay yokmuş gibi sıradan 1. Derece deprem bölgesi özelliklerine göre önerildiği, bu durumun jeolojik değerlendirmeler açısından ÇED raporunun eksik ve yetersiz olduğunu gösterdiği, yapılan çok sayıda karotlu zemin sondajları ile de alanda çeşitli yerlerde kapsamlı ayrıntılı jeolojik kesitler alınarak EK-7' de etüt raporları ve ÇED raporunun 56-83 sayfaları arasında gösterildiği, anlaşılması zor olanın bu kesitlerde ÇED raporunda anlatılandan farklı jeolojik istif kullanılarak farklı birimler gösterildiği, bu durum da ÇED raporunda yanlış ve eksik değerlendirmelere, çelişkili sonuçlara neden olduğu, EK-7'de genel jeoloji haritasıyla 1/1000 ölçekli zemin haritalarındaki jeolojik birimlerin birbiriyle uyumsuz olduğu, yukarıda Şekil 4.2'de ve 4.3'de görüldüğü gibi Tmf, Tms ve Tmsz birimleri yerine Tmdk gibi raporda, stratigrafik kolon kesitte ve haritalarda hiç bahsedilmeyen Dikili Formasyonu diye bir formasyon ortaya konulduğu, deniz dolgu zemin etüt ve santral alanı zemin etüt raporlarında MTA 1/25.000 ölçekli jeoloji haritasından derlenerek alındığı belirtilen jeoloji haritasında bu birimlerden bazılarının isim olarak değinilmekle birlikte istif olarak diğerlerinden farklı (diğerlerinde en üstte belirtilen birim burada en altta) sunulduğu, ayrıca bu zemin şirketine yaptırılan 3 etütte de (1/25.000 ve 1/1.000 ölçekli) jeoloji haritalarının hiç birinde sahanın güneybatısından geçen aktif fay (Yenifoça Fayı) gösterilmediği, jeolojik kesitler, jeolojik haritalar ve stratigrafik sütun kesitler, kuyu logları ve yaptırılan jeofizik kuyu logu ölçümleri birbiriyle bütünselleştirilmeden, kısmen eksik ve yanlış olarak sunulduğu, kısmen de birbiriyle uyumsuz sonuçlar içerdiği, Jeoloji haritalarındaki sondaj yerlerine göre SK-4, SK-7, SK-2, SK-5 sondajları doğrudan gölssel kumtaşı, kıltaşı, kumtaşı ardalanmalı Zeytindağ Formasyonu'nda açılmakta olduğu, oysa EK-10, EK-5'deki kuyu loglarında SK-4, SK-7

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

ve SK-5 tamamen volkanik birimler kesmiş ve SK-2 ise 4 metrelik rezidüzel zeminden sonra 8 metreye kadar marn kilaşı ve sonra volkanikleri kesmekte olduğu, yani haritayla, verilen stratigrafik istifle tamamen ters bir durum oluşturmakta olduğu, ÇED raporunun 63. Sayfadaki jeolojik kesitlerde de benzer şekilde ters durum bulunduğu, yani ya kesitlerin yanlış, ya harita yanlış, ya da sondaj logları yanlış durumda olduğu, SK-4, SK-7, SK-2, SK-5 dışındaki diğer sondajların ise jeoloji haritasına göre Samurlu volkanitlerinde açıldığı, yani yapılan sondajlarda yüzeyden itibaren önce Samurlu volkanitlerine ait bazalt ve andezitik lavların kesilmesi gerektiği, sonra derinlere doğru, yeterince inildiyse gölsel kumtaşı, kilaşı, kumtaşı ardalı Zeytindağ Formasyonuna girilmesi gerektiği, oysa sayfa 63' de Şekil IV.2.2.3.2. Santral Alanı B-D Jeolojik Kesitinde apayrı bir jeolojik kesit görüldüğü; en altta tüf, andezit, bazalt birimine girildiği, Raporun jeolojik değerlendirmesinde bunlara benzer pek çok çelişkili sonuçların görülebildiği, bütün bu çelişkiler, tutarsızlıkların ÇED raporunun farklı alanlarda farklı jeolojik tanımlamaların yapılmış olması ve birbiriyle ilişkilendirilmeyen bütünselleştirilmemiş verilerin açıklanması nedeniyle olduğu, ayrıca raporda, santral temel derinliği, kül dolgu alanı tabanı derinliği, deniz seviyesi vb konular belirtilmediği, en azından jeolojik kesitlerde bunların belirtilmesi gerektiği, Raporda çok sayıda kaya mekaniği ve mühendislik jeolojisi deneyleri yapılmış olmakla birlikte kazı, temel vb derinliklerin verilmemesi ve jeolojik kesitlerin tutarsız olmasından dolayı verilen güvenlik katsayıları, kaya kalitesi ve emniyetli basınç dayanımları pek bir şey ifade etmediği, Hidrojeolojik açıdan da pek çok bilginin eksik olduğu, örneğin yeraltı suyu temini gerekli midir? Santral içme, kullanma suyunu nasıl temin edecektir (Soğutma suyu olarak deniz suyunun kullanılacağı bildirilmekle birlikte içme kullanma suyu ihtiyacı belirtilmemektedir). Çok sayıda yapılan zemin sondajlarında bazı kuyularda yeraltı suyuna rastlanmış, bazılarında rastlanmamış. Acaba bu rastlanılan sular tatlı yeraltı suyu mu? yoksa jeotermal ve mineralli su mu? Yoksa deniz suyu etkisinde olan yeraltı suyu mu vb. birçok konuya hiç değinilmediği, Proje alanının 800 metre yakınındaki 10 lt/sn debili jeotermal kaynaktan bir cümleyle bahsedilerek il özel idareden izin alındığının belirtildiği, Jeotermal kaynağın aktif fay zonundan çıkmış olduğu düşünüldüğünde proje alanının da bir jeotermal alan olarak değerlendirilebileceği ve sıcak ve mineralli su içerebileceğinin düşünülebileceği, dava konusu etkinlikle ilgili Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) dosyasındaki jeolojik değerlendirmelerin kısmen eksik, kısmen yanlış, kısmen de çelişkili sonuçlar içerdiğinden yeterli düzeyde olmadığı, bu nedenle "Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) Olumlu" kararının uygun olmadığı görüşüne varıldığı, **Dava Konusunun Teknolojik Yönden Değerlendirilmesi Sonucunda;** ÇED raporunda, 100.000 m³/saat (28 m³/s) su kullanılacağı belirtilmiş ve tesiste gerekli olan su miktarlarının denizden temin edileceği, denizden alınan suyun 99.000 m³/saat miktarı soğutma amacı için kullanılacağı, denizden soğutma amacı için çekilecek suyun, türbinden çıkan zayıf su buharını yoğunlaştırarak kullanılacağı ve ısınan deniz suyunun doğrudan denize deşarj edileceği, denizden alınan 1000 m³/saat suyun ise, ultrafiltrasyon ve ters ozmos sistemi ile artırılarak istenilen kalitedeki su temin edilerek proses suyu olarak kullanılmasının planlandığı, soğutma sonrası, ÇED verilerine göre (sayfa 337) yaklaşık 8 derece ısınacağı beklenen bu suyun, deşarj edildiği deniz ortamının flora ve faunası üzerinde kaçınılmaz şekilde etkisi olacağı, bu etkinin, anlık değil sürekli olacağından, suyun sıcaklığının daha yüksek düzeylerde artmasını da kaçınılmaz olduğu, dolayısıyla, denizdeki canlı yaşamını (besin zincirinin kopması nedeniyle) yok edeceği ve belki de güney denizlerinden buraya yeni canlı türlerinin (örneğin katil yosunlar) gelmesine neden olacağı, denizden kondensere aktarılan suyun çizgisel hızının 3 m/s civarında olacağı, içinde mikroskobik canlılar olacağı, Kondenserde sıcaklığın ileri sürülen 8

T.C.
İZMİR

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

dereceden daha fazla olabileceği ve sıcaklıktaki şok artışın bu canlıların ölümüne neden olacağı, deniz ekolojisinde önemli yeri olan bu canlıların ölü bedenleri deniz dibinde birikeceği ve anaerobik parçalanma sonucu çevrede tehlikeli sorunlar meydana getirebileceği, öte yandan küçük balıkların besi ortamı da yok olarak deniz besi zincirinde önemli sorunlar olabileceği, 350 MWe'lık PC Kazan Ünitesinde (pülvarize kazan) hammadde olarak kullanılacak kömür miktarı yaklaşık 120 ton/saat (960.000 ton/yıl) olup, gerekli kömürün ithal edileceği, 322MWe CFB Kazan Ünitesi (akışkan yatak kazanı) için proje kapsamında hammadde olarak kullanılacak petrokok miktarı yaklaşık 86,5 ton/saat (692.000 ton/yıl) olup, gerekli petrokok aynı yarımada üzerinde tesis edilmekte olan ve proje alanının güney-doğusunda yaklaşık 1.800 m'lik mesafede olan STAR Rafinerisinden konveyörler ile santrale nakledileceği, kullanılacak kömür özellikleri açısından ele aldığımızda, kömürün içeriği ithal edilen ülkeye göre değişecek ve kütlece % 5.8-16.7kül içereceği, buna karşılık petrokokun kül oranı düşük ancak kükürt yüzdesi kömüre göre oldukça yüksek olduğu, saatte 12 ton kül ve 1 yılda96.000 ton kül çıkacağı, oluşacak kül dağından toprağa, suya ve çevreye kadmiyum, civa, kurşun, arsenik v.b. ağır metaller yayılarak onu kirleteceği, çeşitli araştırmacılarca dile getirildiği gibi, Termik santral küllerinin toplandığı alanda (kül depolarında) oluşan Radon gazı (Ra222) havaya ulaştığı, bu küllerin üzeri toprakla örtülse dahi toprağın gözeneklerinden geçen Ra222 havaya karışacağı, Ra222, yaklaşık 4 günlük bir süre içinde Polonyum'a (Po210) ve aktif kurşuna (Pb210) dönüşebileceği, bu nedenle kül yığınlarının çevreye radyoaktivite yayacağı, ana atıklardan Kül ve Alçıtaşı'nın hammadde olarak Çimento ve Alçı fabrikalarına verilmesinin gerçekçi olmadığı, Raporda oluşan külün,literatürlere uygun olarak tasarlanmış deponi alanlarında biriktirileceği ileri sürüldüğü, ancak, ince taneli küllerin taşınması, deponi edilmesi esnasında toz emisyonlarının olabileceği, petrokok içinde bulunan izelementlerinde havaya az da olsa yayılma ihtimalleri olduğu, bir yılda 692.000 ton petrokok ve 960.000 ton kömür yakılacağı, kömürün yanmasıyla (ortalama%0,6 kükürt) oluşacağı kükürt dioksit miktarının yılda 11520 ton ve petrokoktan (ortalama % 5.5 kükürt) yılda 76120 ton olacağı(arıtma yapılmadan teorik olarak oluşan), yanma gazları, karbondioksit (CO₂), karbonmonoksit (CO), azot oksitler (NO_x), uçucu organik bileşikler (VOC), kükürt dioksit (SO₂) v.b. gazlar ile tanesnel madde uçucu katılar) içerdiği,yakılan kömürden, bu kirliliklerin yanı sıra kül ve külün içerdiği kadmiyum, civa, kurşun, arsenik v.b. ağır metallerin çevreye yayılarak kirlilemesine sebep olacağı, uçucu külleri tutmak için bacalarına takılan filtrelerin çoğu kez yetersiz kalacağı ve atmosferi kirleterek önemli çevre sorunlarına neden olacağı, özellikle petrokok kullanımıyla önemli miktarda SO₂ emisyonu olabileceği gerek fazla hava (%40) gerekse seçilen sıcaklık yüksek olması nedeniyle de oldukça yüksek değerlerde NO_x emisyonları olabileceği, Termik santrallerin çevreye etkilerinden önemli bir kısmının baca gazları ile oluştuğu, Kömürün yakılması sonucu, çok yüksek miktarlarda kükürt dioksit (SO₂), azot oksitler (NO_x), karbonmonoksit (CO), hidrokarbonlar, partiküler madde (PM) içeren baca gazı oluşturduğu, Kükürt dioksit (SO₂) ve Azotoksit (NO_x) gazları asit yağmurlarının oluşumundan birinci derecede sorumlu oldukları, bacalardan atılan kükürt ve azot oksitlerin, hakim rüzgarlarla ortalama 2 - 7 gün içerisinde atmosfere taşınacağı, bu zaman süresi içinde bu kirlleticilerin, atmosferdeki su partikülleri ve diğer bileşenlerle tepkimeye girerek sülfürik asit ve nitrik asiti oluşturacağı, bunların yeryüzüne yağmur ve kar ile ulaşacağı, böylece baca gazlarının ikinci kez ve daha geniş bir bölgeye etki etmiş olacağı, bölgenin arazi yapısı ve hava koşullarına bağlı olarak, etkininyüzlerce kilometreye kadar yayılabildiği, asit yağmurlarının, yaprakların stomalarına girerek yaprağın su dengesini sağlayan stoplazmanın asitleşmesine neden oldukları, bunun sonucunda sıvı kaybeden yaprağın, kısa sürede öldüğü, bu şekilde ağacın hastalıklara dayanıklılığı azaldığından

T.C.
İZMİR

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

zararlı böceklerin istilasına uğradığı ve ölümünün hızlandığı, ayrıca giderek zayıflayan ve yaprak kaybeden ağacın tepe çatılarının seyrekleşerek rüzgar perdesi görevini yapamayacağı ve ağacın rüzgardan devrilebileceği, asit yağmurunun toprağa düşmesi sonucu toprağın asiditesinin artacağı ve bu kuvvetli asidik çözeltilerin topraktaki Ca^{++} , Mg^{++} , K^{+} gibi minerallerin kaybına neden olacağı, bu minerallerin ağaçların büyümesi ve kendilerini yenilemeleri için yaşamsal öneme sahip oldukları, toprakta pH 5'in altına düşerse toprak sıvısı içinde alüminyum ve ağır metallerin konsantrasyonunun artacağı, kurak mevsimlerde topraktaki nemin azalması sonucu bu maddeler iyice yoğunlaşacağı ve bitki kökleri için öldürücü etki göstereceği, kloroplastlarda biriken SO_2 yaprağın fotosentez yapmasını engelleyeceği ve bu yolla da ağaca zarar vereceği, tüm bunların sonucunda ağaçların yeşil sürgünleri gelişmeyip kurumakta, yaprakları dökülmekte, çiçek ve meyve vermemekte oldukları, arıtma olmasına rağmen sülfürik asit venitrik asit emisyonları olabileceği ve yukarıda söz edilen çevre sorunları olabileceği, küresel ısınmada önemli rol oynayan karbon dioksit emisyonunun yılda yaklaşık 5 milyon ton olabileceği, bunun yanında farklı atomlardan oluşan baca gazları da küresel ısınmaya katkı vereceği, diğer taraftan deniz ekolojisinde önemli yeri olan fitoplanktonların ölümü de küresel ısınmayı hızlandıracaktır, zira bu canlıların, deniz suyuna transfer olan karbon dioksiti fotosentezde kullanmakta ve oksijen üretmekte oldukları, soğutma amacı ile kullanılan deniz suyunun, fitoplanktonları sadece yok etmeyecekleri döküldükleri yerde aşırı sıcaklık nedeni ile deniz suyunda çözülmüş halde olan oksijen miktarını azaltarak bölge deniz suyu canlılarının mütasyona uğramalarına da neden olabileceği, ÇED raporunun teknolojik yönden uygun olmadığı, **Dava Konusunun Çevre Sorunları Yönünden Değerlendirilmesi Sonucunda;** Aliğa Bölgesinin sanayileşme süreci ile artan çevresel kirliliği bölgenin kapasitesini doldurduğu ve aştığının yapılan çalışmalarla ortaya konmuş bir gerçek olduğu, bu tablo doğrultusunda yaşanan çevresel kirliliğin bölge halkının, çevre yerleşimlerin ve İzmir kentinin yaşam kalitesini tehdit ettiği, bu gün itibarıyla mevcut kirliliğin, zaten Aliğa ile birlikte tüm bölgenin doğal bitki örtüsünü, tarım alanlarını olumsuz etkilediği, çevre sağlığı ve canlı yaşamı için risk oluşturduğu, bölgede bütüncül yaklaşımla çevresel değerlendirme çalışması yapılması gerektiği, mevcut durumun getirdiği çevre kirliliğinin net olarak belirlenmesi gerektiği, **Dava Konusunun Flora Yönünden Değerlendirilmesi Sonucunda;** sunulan flora listesinde 68 bitki taksonuna yer verildiği, bitki isimleri verilirken kimisi gözlem (20 adet), kimisi ise literatür (48) bilgisi olarak işaret edildiği, verilen liste takson sayısı bakımından oldukça sınırlı olmakla beraber alanın florasını nispeten yansıttığı, bu flora listesinin, ofiste, bölge florası hakkında bilgi veren kaynaklardan derlenerek hazırlanabilecek basit bir liste olduğu, listede yer alan bitkilerin hemen her yerde bulunabilecek bitkiler olduğu, belli bir bölgenin, alanın florasını (bitki listesini) belirlemeye yönelik çalışmalar için gerçekte dört mevsimi kapsayacak şekilde gözlem ve örnek toplama faaliyetlerinin yapılması gerektiği, bu planlamanın da çoğunlukla bitkilerin çiçeklenme mevsimlerine uygun olarak düzenlenmesinin yerinde olacağı, bölgede bir bölgede yetişen ve farklı zamanlarda varlıklarını sürdüren bitkilerin tespitinin mümkün olabileceği, Keşif sırasında fotoğraflanan bitkilerden bazılarının "proje alanından görüntüler" başlığı ile EK-1'de sunulduğu, Flora listesinde, proje alanından belirlenmiş herhangi bir endemik bitki türüne yer verilmediği, endemizmin (bir bitkinin belli bir bölgeye, bir alana özgü olması) sıra dışı koşulların varlığı ile mümkün olabileceği, incelenen alanın ekolojik koşulları itibarıyla sıradan bir maki alanı olduğu, dava dosyasındaki belge ve bilgilerin incelenmesi ile bilirkişi heyetiyle 13/04/2018 tarihinde gerçekleşen arazi keşfi sonucunda bu raporun II. maddesinde sözü edilen eksiklikler söz konusu olmasına karşın yörenin flora yapısının yakın bölgelerde de mevcut olan bitkilerden oluştuğu

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

kanaatine varıldığı, bu nedenle söz konusu ÇED Raporunun eksiklerine rağmen flora yönünden olumlu olarak değerlendirildiği, **Dava Konusunun MeteorolojikYöndenDeğerlendirilmesi Sonucunda;** Tesis bölgesinde genel hakim rüzgar yönlerini belirlemek amacıyla Meteoroloji Genel Müdürlüğünden 9 ölçüm istasyonu verileri kullanıldığı, Aliğa ve civar bölgelereait rüzgar verileri ve verilerden elde edilmiş rüzgar gülleri incelendiğindehakim rüzgar yönlerininDoğu- Güneydoğu ve Kuzey olduğuŞekil 1' de görüldüğü, Aliğa bölgesine ait model çıktıklarına; Şekil 2'ye (30-160 m de elde edilenrüzgar gülü) bakıldığında bölgedeki birinci derece hakim rüzgar yönünün S (güney) ikinci derece hakim rüzgar yönünün E (doğu), üçüncü derece hakim rüzgar yönünün ise SE (güneydoğu) olduğu görüldüğü, daha önce ÇED Rapor'unda verisi kullanılan Dikili verileri ve verilerden elde edilen rüzgar gülü ile atmosferik sayısal model yardımıyla elde edilen Aliğa bölgesine ait rüzgar gülü ve ağırlıklı hakim rüzgar yönlerinin benzerlik gösterdiği, her ikisinde de doğulu ve güneyli rüzgarların hakim olduğunugörüldüğü, Modelde 2 farklı seviye rüzgar yön ve şiddeti (30 m ve 160m) seçilerek tesis alanında farklı seviyelerde oluşabilecek kirleticilerin rüzgar ile olası taşınma yönlerinin belirlendiği, Aliğa bölgesine en yakın büyük yerleşim yerinin İzmir olduğu, Topoğrafik yapı incelendiğinde Aliğa bölgesinden gelen rüzgarların topoğrafik yapı sebebiyle daha çok doğu yönlerinden batı yönlerine taşınmaya sebep olacak şekilde olduğu, kurulması planlanan tesis için hazırlanan ÇED raporunun meteorolojik açıdan uygun olarak değerlendirildiği, **Dava Konusunun FaunaYönündenDeğerlendirilmesi Sonucunda;** ÇED raporu hazırlanırken, toplam kaç gün arazi yapıldığı ve kullanılan metodolojinin verilmediği, bu da fauna elemanlarının ve bunlar üzerindeki etkilerin tespitinin güvenilirliğini sorguladığı, Raporun sadece faaliyet alanını kapsadığı, İşletmelerin yakın çevresine etkisi olacağı hesaplanarak herhangi bir yorum yapılmadığı, ÇED raporu hazırlanmak üzere projeye dahil edilen iki uzman Fauna tespiti için yeterli sayıda ve uygun yetkinlikte olmadığı,şöyleki faunanın her ana canlı grubu için (Kuşlar, sürüngen ve iki yaşamlılar, balıklar, memeliler) bir uzmanın olması gerektiği, genel yorum yapacak uzmanlarla hazırlanmış raporun değerlendirme için uygun olmadığı, bunlara ek olarak raporu hazırlayan biyolog uzmanlar bilim alanlarında yetkinliği bulunan iyi birer bilim insanları olmasına rağmen; hazırlanan ÇED raporundaki kısımları verileri toplama ve değerlendirme için uygun yeterlilikte olmadıkları, yukarıda belirtilen Fauna ana grupları ile ilgili yüksek lisans ya da doktoraları bulunmadığı, hazırlanan ÇED raporunun, fauna için bir ekolojik değerlendirmesi olmadığı, sadece var olan türlerin listesinin verildiği, her bir grubun birbiri ile ilişkisi açısından değerlendirme olmadığından, faaliyetten en fazla etkilenecek olan kuş ve memelilerin (yarasa ve büyük memeliler özellikle) bu etkisinin sonucunun ne olduğunun açıklanmadığı, kuşların alandan çekilmesi durumunda, diğer grupların nasıl etkileneceğinin ekolojik yorumunun yapılmadığı, tersine hazırlanan ÇED raporunun 424. Sayfası Tablo V.3.2.1'e göre hem santralin hem de kül depolama alanın, canlılar üzerinde etkisi olmayacağı belirtildiği, ancak alandaki Kuşlar başta olmak üzere fauna elemanları habitat tahribatından ve diğer insan etklilerinden dolayı etkileneceği, Tesisin yapılması için planlanan alan bölgede kuşlar ve yarasalar için doğal olarak kalmış beslenme ve sığınma alanlarından olduğu, göç sırasında uğrayacakları doğal bir alan olarak kaldığı, her ne kadar sanayi içinde kalmış olsa da bu gibi parçalı habitatların hem göç eden türlere hem de yerleşik türlere önemli sığınma ve beslenme alanları oluşturmakta oldukları, ÇED raporunda kuş listesinin verildiği, arazi çalışmalarının sıklığı ve metodolojisi verilmediğinden, alanı ne yoğunlukta kullandıkları, yuvalama yapıp yapmadıkları belirtilmediği, benzer şekilde yarasalar da listede verilmiş olmasına rağmen alanı kullanıp kullanılmadığına değinilmediği, alanda iki yaşamlı varlığı sadece habitata göre yapıldığı ancak arazi çalışması yapılmadığından iki yaşamlı varlığına

T.C.
İZMİR

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

değnilmediği, oysa kara kurbağaları için dönemselsel biriken su birikintileri de yeterli olmakta ve yuvalarını toprak altına yaptıklarından suya bağılılıkları diğers iki yaşamlılar kadar olmadığı, sayfa 162’de verilen kuş listesinin arazi yapılmadan muhtemel tür listesi olarak verildiği, ancak bu muhtemel 32 tane kuş türünden 19 tanesi Bern Ek-2 ve 8 tanesi de Bern Ek-3 listesinde yer aldığı, buna göre Bern sözleşmesi Madde 4’e göre sözleşmeye imza atan taraflar EK 2 ve 3 içinde değerlendirilen türlerin ve yaşam alanlarının korunmasına özen göstermelilerdir dendiği, dolayısıyla alanda bulunan ve Ek-2 ve 3’te listelenilen türlerin yıllık olarak düzenli yapılan arazi çalışmaları ile kontrol edilmesi gerektiği, ancak ÇED raporunda arazi çalışmaları ve metodolojisi açıklanmadığı, ÇED raporu Sayfa 403’te belirtilen “Karasal fauna türleri ise özellikle zarar göreceks türler olmayıp inşaat aşamasında ortamdaki gürültü ve hareketlilikten dolayı buldukları habitatları terk ederek çevredeki daha uygun alternatif yaşam alanlarına çekileceklerdir.” ifadesine binaen, alandan çekilecek türlerin nereye gidebilecekleri ve/veya nakilleri nasıl olacağına dair bir çalışma bulunmadığı, ÇED raporu sayfa 479’da belirtilen ifadede “Karasal flora ve fauna türleri arasında nadir, nesli tehdit altında veya yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan herhangi bir tür tespit edilmemiş ve literatür taramaları sonucunda da herhangi bir türün varlığına rastlanmamıştır.” ifadesinin ekolojik açıdan hatalı olduğu, çünkü alandaki endemik, tehlike altında olan tür varlığından ziyade alanın canlılar tarafından kullanımı, ekolojik olarak ilişkide bulunduğu komşu alanlardan burayı kullanan türler olup olmadığı belirtilmediği, alanın ekolojik önemi açısından yorumu yapılmadığı, faaliyet alanında bulunması “muhtemel” türler Sayfa 157 Tablo VI.2.12.3’te verildiği ancak bu türlerin tespit edilip edilmediği, arazi çalışmalarının nasıl bir metodoloji ile yapıldığı belirtilmediği, yine literatüre dayalı hazırlanan listede 4 türün 3’ü Bern Ek-2, 4’ü de Bern Ek-3’te listelendiği, dolayısıyla alanın bu türler için önemli alanlar olduğu ve korunması gerektiği sonucu çıktığı, faaliyetin gerçekleşmesi durumunda alanın tahribatının türler üzerine etkisinden bahsedilmediği, bununla birlikte İzmir ilinde bulunan kaplumbağa türlerinden alanda varlığı ya da yokluğu belirsiz olduğu, koruma altında olan ve IUCN’de NT olarak listelenen bu türün alandaki varlığının incelenmediği, Sayfa 162, Tablo VI.2.12.5’te verilen memeli tür listesine göre 7 türün muhtemel olarak alanda bulunduğunun belirtildiği, ancak tespitlerinin nasıl yapıldığı ve bulunma yoğunluklarının ne olduğunun belirtilmediği, Habitat özelliklerine göre hazırlanan tür listesi kemirici, yarasas, böcekçiller ve karnivorlar açısından eksiklikler ihtiva ettiği, alan habitat özelliklerine göre daha fazla türe ev sahipliği yapma potansiyelinde olduğu, ayrıca özellikle yarasaların için kullanılan cihazlarla ve/veya yakalama teknikleri ile bir arazi çalışması yapılmadığından alandaki türlerin listesi eksik olma potansiyelinde olduğu, ÇED raporunda habitat özelliklerine göre listenilen 7 türün 2’si Bern Ek-2’de, bir tür Bern Ek-3’te listelendiği, dolayısıyla alan bu türler için önem arz ettiği, bu nedenle arazi çalışmaları sonrasında herhangi bir bulgu verilmediği, kurulması planlanan tesis için hazırlanan ÇED raporunun fauna açısından uygun bulunmadığı, **Dava Konusunun Hidrobiyoloji Yönünden Değerlendirilmesi Sonucunda;** faaliyet alanında bulunan türler ve bu türlerin karşılaşılabileceği olumsuz etkilerin yanı sıra denizel ekosistemin de gerçekleştirilmesi planlanan tesisten etkileneceği, soğutma suyunun denize deşarjının ardından deniz suyu sıcaklığında ani bir değişim gözleneceği, deniz suyu sıcaklığındaki 1°C sıcaklık artışının dahi denizel ekosistemin değişmesine neden olduğu yapılan çalışmalarla gösterildiği (Guhlielmi G., 2017), deniz suyu sıcaklığındaki artışın belirli bir sıcaklıkta üreyebilen balık türlerinin üremelerini de engellediği, bu nedenle balık türlerinin su sıcaklığın arttığı alanlardan uzaklaşıp başka alanlara göç ettikleri, bu durumun özellikle de ekonomik açıdan önemli olan balık türlerinin azalmasına ve balıkçılık üzerinde

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

olumsuz etkilere sebep olduğu, yerel balık türlerinin uzaklaşması ve su sıcaklığının artması, hali hazırda Akdeniz kıyılarını olumsuz yönde etkileyen Kızıldeniz kökenli istilacı balıkların su sıcaklığının düşük olması nedeniyle henüz etkileyemediği bu bölgeye gelmesine sebep olacağı, göç edebilen türler başka alanlara yönelirken, deniz çayırları, makro algler ve kabuklular gibi sesil canlıların ise hareket edemedikleri için o alanda yaşamlarını sürdürmeyecekler, hem balıkçılık hem de deniz ekosistemi için geridönüşsüz etkileri olan bu sıcaklık değişiminin, bölgenin denizel ekosisteminin tamamen değişmesine neden olacağı, faaliyet sırasında meydana gelecek olan küllerin denize ulaşması askıda katı madde (AKM) miktarını artırarak suyun bulanıklaşmasına neden olacağı, Artan AKM ışığın deniz dibine ulaşmasını azaltacağı için denizlerde bulunan fotosentetik canlılar ışık olmadan fotosentez aktivitelerini sürdürmeyecekleri, zaman içerisinde sağlıksızlaşacak olan fotosentetik deniz çayırları ve alglerin bir süre sonra yok olacakları, fotosentez ile karbondioksiti kullanıp oksijen üreten bu deniz canlılarının azalması ya da yok olmasının deniz suyu kalitesini de olumsuz yönde etkileyeceği, ÇED raporunda Safya 165'den başlayan Tablo IV.2.12.6'da başlık olarak 'Fitoplanktonlar' ibaresi kullanılmışken altında belirtilen türlerden sadece Dinophyceae ve Euglenophyceae Divisiosu başlığı altındakiler fitoplanktonları temsil ettiği, Tabloda bulunan diğer türler fitoplankton olarak isimlendirilmiş olsa da aslında makroskopik algler olduğu, ayrıca türlerin sınıflandırılmasında kullanılan sistematik'in güncel olmadığı, kurulması planlanan tesis için hazırlanan ÇED raporunun hidrobiyoloji açısından uygun bulunmadığı, **Dava Konusunun Orman Faaliyetleri Yönünden Değerlendirilmesi Sonucunda;** Nihai ÇED Raporunun IV.2.10 (s.132) numaralı bölümü "Orman Alanları" ... adını taşıdığı, bu bölümdeyer alan bilgilerde "proje alanı üzerinde çalı formunda bitki türleri yer almakta olup, ağaç kesimi söz konusu olmayacaktır" ifadesine yer verilmiş olup bu ifadenin fiili orman durumunu tam olarak yansıtmamasının yanında Nihai ÇED Raporunun V.1.17 "Arazinin hazırlanması ve inşaat alanı için gerekli arazinin temini amacıyla kesilecek ağaçların tür ve sayıları, meşcere tipi, kapalılığı, orman alanları üzerine olası etkiler ve alınacak tedbirler, orman yangınlarına karşı alınacak tedbirler" başlıklı kısımda "Yaklaşık 1200 adet ağacın sahada yapılan gözlemler sonucunda kaldırılacağı öngörülmektedir" ifadesine yer verildiği, bu durumun, ağaçların kaldırılacağından bahisle ağaçların fizyolojik bakımdan buna uygun olmaması ve ağaç türleri itibariyle kazık ve yürek kök sisteminin gelişmiş olmasından dolayı "kaldırılması" deyimini ağaçların nakil edilmiş olsa dahi yeni yerlerine uyum sağlamakta güçlük çekip yeterli su ve besini alamayarak kurumaları söz konusu olacağına aşık olduğu, bu durumda raporun yukarıdaki ilgili bölümlerinden izahla "ağaç kesilmeyecektir" ibaresi ile 1200 adet "ağacın kaldırılması" hususları birbirine tezat ifade ve uygulamalar içerdiği, Nihai ÇED Raporunun V.1.26"Karasal ve sucul flora/fauna üzerine olası etkiler ve alınacak tedbirler (tüm ünitelerin inşaatına ilişkin faaliyetlerden kaynaklanacak etkiler, soğutma suyu isale hattı dahil" başlıklı bölümde "Projenin inşaat aşamasında bitki türleri için olumsuz etkiler ağaç kesilmesi ve toprak örtüsünün sıyrılmasından dolayı biyomas kaybının oluşacak olmasıdır" ifadesinden yola çıkarak raporun kendi içinde çeliştiğinin açıkça ortada olduğu, Ormancılık bilgilerinin bir Orman Mühendisi tarafından hazırlanmadığı, "ÇED Raporunu Hazırlayanların Tanımı" isimli dosyada "Yeterlik Belgesi Tebliği Kapsamında Çalıştırılması Taahhüt Edilen Personel Tablosu" başlıklı listede Ormancılık alanında yetkin bir isme rastlanılmadığı, Nihai Çed Raporunun V.2.25. "Orman alanları üzerine olası etkiler ve alınacak tedbirler, orman yangınlarına karşı alınacak tedbirler" kısmında "yangın tedbirlerine önem verileceği ve tüm işçilerin istendiği zaman yangına müdahalede hazır bulunacaktır" ifadesine binaen orman yangınlarına müdahalede bulunacak personelin Orman ve Kırsal Alan Yangınlarına

T.C.
İZMİR

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

Müdahale Eğitimi alma zorunluluklarından bahsedilmediği, bu hususun 6331 sayılı İş Güvenliği Kanuna da aykırı bir fiil içerdiği, ayrıca; Bölüm VIII.1’de sunulan ‘‘Acil Müdahale Planı kapsamında yangın söndürmeye ve herhangi bir yaralanmaya ya da can kaybını engelleyecek tedbirler alınacaktır’’ kısmından bahisle Acil Müdahale Planı incelendiğinde Orman yangınlarıyla ilgili bir kısma rastlanılmamış olması ve yangınlarla ilgili tedbirlerin genel anlamda bina yangınları tedbirlerinin ötesine geçmemiş olması Çed raporu açısından eksiklikler içerdiğinin göstergesi olduğu, Orman Yangınlarıyla Mücadele kapsamında İlgili tesisin kuruluş alanı incelendiğinde orman sınırı ile iç içe olması ve kül depolama alanının orman arazisi üzerinde kurulacak olmasıyla birlikte küllerden uçarak orman alanlarında yangın çıkarma riski bulunan partiküllerin varlığı riski söz konusu iken Orman Yangınlarıyla Mücadele Eylem Planı olmamasının önemli bir eksiklik olduğu, dava dosyasındaki belge ve bilgilerin incelenmesi ve bilirkişi heyetiyle 13/04/2018 tarihinde gerçekleşen arazi keşfi sonucunda bu raporun II. maddesinde sözü edilen eksiklikler ışığında Çed Raporunu hazırlayanlar içerisinde Orman Mühendisi bulunmaması ve Orman Yangınlarıyla Mücadele hususları ayrıntılı olarak irdelenmediğinden bahisle söz konusu ÇED Raporu ormancılık disiplini açısından telafisi mümkün olmayan eksikleri barındırdığından Ormancılık faaliyetleri yönünden olumsuz olarak değerlendirildiği; bu tespit ve değerlendirmeler ışığında; yapımı planlanan ve toplam elektrik üretim kapasitesi 672 MW olacak Socar Power Entegre Projesi ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’nce 10/07/2013 gün ve 3080 sayılı evrak no ile verilen Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) olumlu kararına ilişkin; Makina Mühendisliği, Ziraat Mühendisliği, Meteoroloji Mühendisliği ve Flora konuları açısından olumlu; Jeoloji Mühendisliği, Çevre Mühendisliği, Kimya Mühendisliği, Orman Mühendisliği, Fauna, Hidrobiyoloji ve Arkeoloji konuları açısından olumsuz karara varıldığının belirtildiği görülmüştür.

Mahkemizce bilirkişi raporunayapılan itirazlar da dikkate alınarak yapılan değerlendirme sonucunda;

Arkeolojik yönden; ÇED raporunda, herhangi bir arkeolojik varlığın bulunması halinde çalışmanın durdurularak ilgili kurullara haber verileceğinin taahhüt edildiği, müze denetiminde kazı yapılmasına izin verilmesi yönündeki koruma bölge kurulu kararı dikkate alındığında, bilirkişi raporunun ÇED Olumlu kararının Arkeoloji konuları açısından uygun bulunmadığına ilişkin kısmına itibar edilmemiştir.

Jeolojik Yönden; genel jeoloji haritası ile 1/1000 ölçekli zemin haritalarının birbiriyle uyumlu olmadığı, kesitlerde çelişki olduğu, 5 metre derinlikte su bulunduğunun söylenildiği sonra da rastlanılmadığının belirtildiği, sondajlarda kesilen birimlerin farklı yerlerde farklı gösterildiği, santral temel derinliğinin, kül dolgu alan derinliğin ve deniz seviyesinin belli olmadığı, hidrolojik açıdan yeraltı suyu temininin gerekli olup olmadığı, santral içme ve kullanma suyunun nasıl temin edileceğinin belli olmadığı belirtilmiş olup, idarece buna ilişkin somut bir açıklama getirilmediği dikkate alındığında bilirkişi raporunun buna ilişkin kısmı hükme esas alınabilecek nitelikte bulunmuştur.

Orman Yönünden; ÇED raporunu hazırlayanlar içerisinde bir orman mühendisinin bulunmadığı ve orman yangınlarıyla mücadele hususlarının ayrıntılı olarak incelenmediği, dava konusu ÇED olumlu kararının ormancılık disiplini açısından eksiklikleri barındırdığından ormancılık faaliyetleri yönünden olumsuz olarak değerlendirilmesine ilişkin bilirkişi raporunun bu kısmı hükme esas alınabilecek nitelik ve yeterlilikte bulunmuştur.

Meteorolojik Yönden; kurulması planlanan tesis için hazırlanan ÇED raporunun meteorolojik

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722
KARAR NO : 2018/1726

açından uygun olarak değerlendirilmesine ilişkin bilirkişi raporunun bu kısım ile ilgili açıklama ve tespitleri hükme esas alınabilecek nitelik ve yeterlilikte bulunmuştur.

Tarımsal faaliyet ve toprak kirliliği yönünden; Proje alanının ve tüm çevresinin orman arazisi olması, tarımsal kullanımın alanda hiç olmayışı, en yakın tarım alanlarının proje alanına kuş uçuşu 7-8 km uzaklıkta olması nedeniyle yapılması planlanan tesis ile ilgili olarak verilen ÇED olumlu kararının tarımsal açıdan uygun ve yeterli olduğu yönündeki tespitleri içeren bilirkişi raporunun buna ilişkin kısmına hükme esas alınabilecek nitelik ve yeterlilikte bulunmuştur.

Fauna yönünden; Proje alanı ve çevresinde fauna yönünden gerekli araştırmaların yapılmadığı, ÇED raporunda belirtilen hususlarda görüş bildiren kişilerin akademik yeterliliklerinin eksik olduğu, sahadaki canlıların ekolojik önemi açısından yorum yapılmadığı, kurulması planlanan tesis için hazırlanan ÇED raporunun fauna açısından uygun bulunmadığı belirtilmiş olup bilirkişi raporunun bu kısmı hükme esas alınabilecek nitelikte görülmüştür.

Hidrobiyoloji yönünden; Soğutma suyunun denize deşarjının ardından deniz suyu sıcaklığında meydana getireceği ani ısı değişiminin ekonomik açıdan önemli olan balık türlerinin azalmasına ve balıkçılık üzerinde olumsuz etkilere sahip olacağı bölgenin denizsel eko sisteminin tamamen değişmesine neden olacağı, buradaki canlıların zarar göreceği, deniz suyu kalitesinin olumsuz etkileceği, türlerin sınıflandırılmasında kullanılan sistematığın güncel olmadığı, dolayısıyla kurulması planlanan tesis için hazırlanan ÇED raporunun hidrobiyolojik bakımından uygun bulunmadığı belirtilmiş olup; ÇED raporunda, santralin ana soğutma suyu ihtiyacı için denizden alınıp tesiste kullanılacak suyun sıcaklığının uygun limitlere getirildikten sonra denize tekrar desarj edileceğinin taahhüt edilmesi nedeniyle bu görüşlerin somut değerlendirmelere dayanmadığı, ÇED raporunu kusurlandıracak nitelikte olmadığı sonucuna varıldığından, bilirkişi raporunun bu kısmına itibar edilmemiştir.

Flora yönünden; Anılan alan ile ilgili olarak verilen flora listesinin alanın florasını nispeten yansıttığı, flora listesinde, proje alanından belirlenmiş herhangi bir endemik bitki türüne yer verilmemesinin olağan bir durum olduğu, zira endemizm (bir bitkinin belli bir bölgeye, bir alana özgü olması) sıra dışı koşulların varlığı ile mümkün olduğu, ancak incelenen alanın ekolojik koşulları yönünden sıradan bir makilik alan olduğu, alanın flora yapısının yakın bölgelerde de mevcut olan bitkilerden oluştuğu kanaatine varıldığı, ÇED raporunun eksikliklerine rağmen flora yönünden olumlu olduğu değerlendirmelerine yer verilmiş olup, bilirkişi raporunun bu kısmı hükme esas alınabilecek nitelikte ve yeterlilikte bulunmuştur.

Cevre Mühendisliği yönünden; Zaten mevcut alan kirliliğinin kurulması planlanan termik santralin bulunduğu Aliğa ile birlikte tüm bölgenin bitki örtüsünü, tarım alanlarını olumsuz etkilediği, çevre sağlığı ve canlı yaşamı için risk oluşturduğu, tesisin sadece Aliğa için değil İzmir ve Kuzey Ege kıyıları ve bölgenin tamamı için büyük çevresel faaliyetlere yol açacağı, bölgede bütüncül yaklaşımla çevresel değerlendirme çalışmasını yapılmasının gerektiği, bölgede yapılması planlanan termik santral yatırımlarına insan ve çevre sağlığını korumak adına izin verilmemesi gerektiği belirtilmiş olup, görüşün mevzuatta öngörülen kriterleri sağlayamayacağına dair somut tespit ve değerlendirmelere dayanmadığı ve hükme esas alınabilecek nitelikte olmadığından Raporun bu kısmına itibar edilmemiştir.

Teknolojik(Kimya Mühendisliği) yönden; Kurulması planlanan tesisinin deniz suyu sıcaklığında meydana getireceği etkiyle deniz canlılarının olumsuz etkileyeceği kullanılacak kömür yakıtı sonrasında tolere edilemeyecek kül yığınlarının ve zararlı metallerin, gazların çevreyi olumsuz

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722

KARAR NO : 2018/1726

etkileyeceği, asit yağmurlarının oluşacağı, oluşacak sera etkisiyle küresel ısınmanın artacağı dolayısıyla ÇED raporunun teknolojik yönden uygun olmadığı yönünde görüşe yer verilmiş olup, raporun bu kısmında kurulması öngörülen tesisten kaynaklanacak atıkların mevzuatta belirlenen kriterleri sağlayamayacağına açık şekilde ortaya konulamaması, ÇED Raporunda mevzuatın öngördüğü kriterlerin sağlanacağına taahhüt edilmesi, aksi halde idarece denetim yapılarak işlem tesis edileceğinin açık olması karşısında bilirkişi raporunun bu kısmı hükme esas alınabilecek nitelikte bulunmamıştır.

Makine Mühendisliği yönünden; Söz konusu santralin kurulmasının ve başarılı ile çalıştırılmasının mümkün olduğu ancak çevreye olumsuz etkilerinin önlenmesi gerektiği, gerekli bilimsel konularda yeterli teknik personelin katılımı ile tesisin kurulmasından ömrünü tamamlanmasına kadar geçen süreçte bağımsız bir izleme komisyonunun kurulmasının gerektiği, ÇED raporunun makine teçhizat yönünden uygun olduğu görüşlerine yer verilmiş olup, hükme esas alınabilecek nitelikte olduğu anlaşılan bilirkişi raporunun bu kısmına itibar edilmiştir.

Bu durumda, dosyada bulunan bilgi ve belgeler ile bilirkişi raporunun hükme esas alınabilecek kısımları dikkate alındığında dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının Jeoloji, Orman, Fauna yönlerinden yeterli inceleme araştırmaya dayanmadığı, ÇED Raporun bu kısımlarının yeterli olmadığı anlaşıldığından dava konusu işlemde bu yönlerden hukuka uyarlık bulunmamıştır.

Öte yandan dava konusu işlemde diğer yönlerden hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda gösterilen ve davacı tarafından karşılanan 7.735,45-TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince duruşmalı işler için belirlenen 1.660-TL avukatlık ücretinin davalı idare tarafından davacıya verilmesine, müdahil tarafından karşılanan 96,70-TL yargılama giderinin müdahil üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, Adalet Bakanlığı tarafından karşılanan 12.172,18-TL keşif ve bilirkişi giderinin davada haksız çıkan davalı idare tarafından Tahsil Dairesine yatırılmasına, Adalet Bakanlığı tarafından yatırılan gider avansından artan kısmın Hazineye gelir olarak kaydedilmek üzere Tahsil Dairesine yatırılmasına, 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesi uyarınca kararın tebliğini izleyen **15 gün** içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 21/12/2018 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi

Başkan	Üye	Üye
EKREM ATICI HASAN HATUN	ZAFER BULUT	
28434	165652	191820
	X	

YARGILAMA GİDERLERİ(DAVACI):

Başvurma Harcı	:	24,30 TL
Karar Harcı	:	24,30 TL
Y.D. Harcı	:	40,00 TL
Temyiz Baş. Harcı	:	143,50 TL
Temyiz Karar Harcı	:	60,80 TL

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722
KARAR NO : 2018/1726

Temyiz YD Harcı	:	48,10 TL
Vekalet Harcı	:	3,75 TL
Keşif Harcı	:	399,30 TL
Bil. ve Keşif Gid	:	5.803,80 TL
Posta Gideri	:	1.187,60 TL
TOPLAM	:	7.735,45 TL

YARGILAMA GİDERİ (MÜDAHİL)

Başvurma Harcı	:	25,20 TL
Vekalet Harcı	:	21,50 TL
Posta Gideri	:	50,00 TL
TOPLAM	:	96,70 TL

**YARGILAMA GİDERİ (ADALET BAKANLIĞI
TARAFINDAN KARŞILANAN)**

<u>Keşif ve Bil. Gideri</u>	:	<u>12.172,18 TL</u>
TOPLAM	:	12.172,18 TL

AZLIK OYU

Dosyada bulunan bilirkişi raporu ile dosyada bulunan tüm bilgi ve belgelerin birlikte incelenmesi ve değerlendirilmesinden; uyuşmazlık konusu çevresel etki değerlendirme raporu ve eklerinin yeterli ve uygun açıklamalar içerdiği, hesaplamaların ve değerlendirmelerin yeterli düzeyde veri ve belgeye dayandırıldığı, seçilen yer ve teknolojinin uygun olduğu, çevreye olabilecek olumsuz etkilerin giderilmesi için gerekli önlemlerin tespit edildiği, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeyde olduğu, gerek tesisin kurulma aşamasında gerekse işletilmesi aşamasında çıkabilecek olası olumsuz sonuçların bu konuda yetkili idari makamların denetimine tabi olduğu sonucuna varıldığından, tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığından davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle, aksi yönde oluşan çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
HASAN HATUN

T.C.
İZMİR
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2017/722
KARAR NO : 2018/1726

165652